

SAP – BI-SPOL-28

Architektura číslicového počítače, instrukční cyklus počítače, základní třídy souborů instrukcí (ISA). Paměťový subsystém počítače, paměťová hierarchie, cache.

Obsah

1	Architektura číslicového počítače	2
1.1	Harward vs. Von Neuman	2
2	Instrukční cyklus počítače	2
3	Základní třídy souborů instrukcí (ISA - Instruction Set Architecture)	3
3.1	Střadačová (accumulator)	4
3.2	Zásobníková (stack)	4
3.3	Registrová (GPR - General Purpose Registers)	5
4	Paměťový subsystém počítače	5
4.1	Paměťová hierarchie	5
4.2	Cache	5

1 Architektura číslicového počítače

- základní části počítače:
 1. Datová část (ALU) - součást procesoru
 2. Řídící část (řadič) - součást procesoru
 3. Hlavní paměť - často mimo procesor
 4. vstupní zařízení
 5. výstupní zařízení

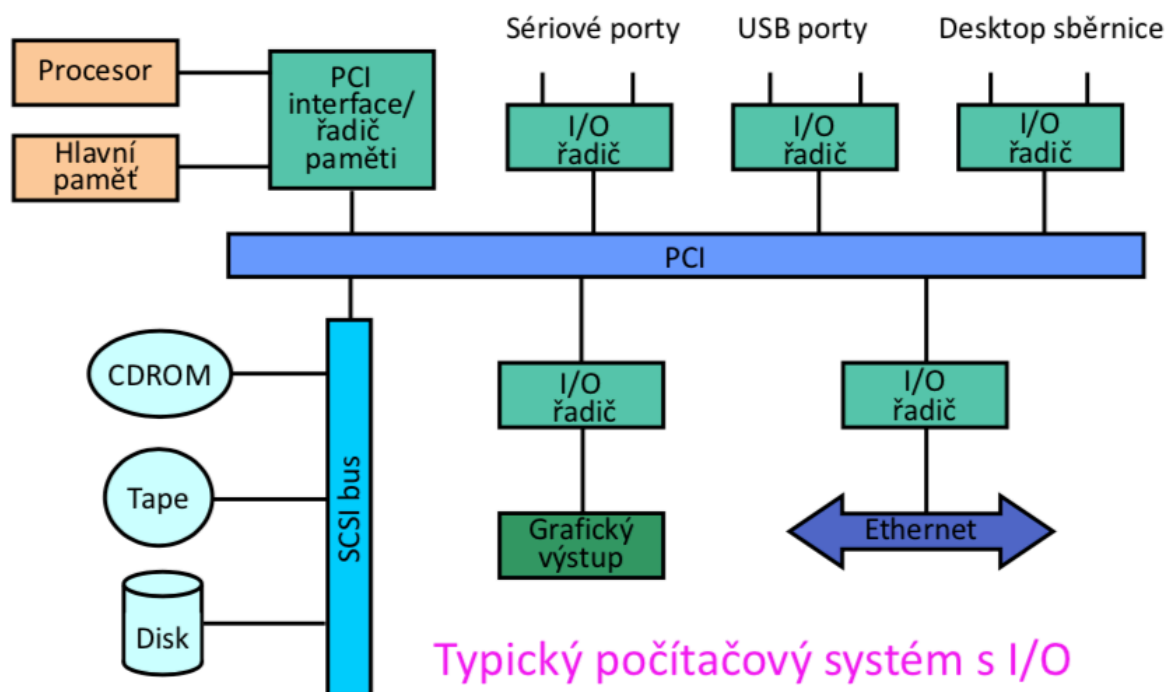

Figure 1: Harwarová architektura počítače

1.1 Harward vs. Von Neuman

- Harward má oddělenou paměť instrukcí od paměti dat, Von Neuman nikoli
- Harward používaný častěji u malých jednočipových počítačů (ATmega169,...)

2 Instrukční cyklus počítače

- instrukční cyklus
 1. IF - čtení instrukce (instruction fetch)
 2. ID - dekódování instrukce (instruction decode)
 3. OF - čtení operandů (operand fetch)
 4. IE - provedení instrukce (instruction execute)
 5. WE - uložení výsledku (write back)
 6. přerušení? (interrupt)
- nejnižší "úroveň" na které může programátor pracovat - staví se pomocí ní SW
- **instrukce** - příkaz zakódovaný jako číslo, musí obsahovat:
 - co se má provést (instrukce)

- s čím se to má provést (operandy)
- kam uložit výsledek
- kde pokračovat (např. instrukce *ret* pokračuje jinde než *add*)

3 Základní třídy souborů instrukcí (ISA - Instruction Set Architecture)

- zahrnuje:
 - typy a formáty instrukcí
 - datové typy, kódování, reprezentace a způsob uložení dat v paměti
 - módy adresování a přístup do paměti dat/instrukcí
 - mimořádné stavy
- umožňuje:
 - abstrakci (různé implementace stejné architektury)
 - definici rozhraní mezi SW a HW
 - standardizuje instrukce
- adresace operandů:
 - přímá - pracuje se přímo s registrem nebo adresou v operandu
 - nepřímá - v registru/paměti je adresa na data se kterými se pracuje
 - relativní - offset od určité adresy (v registru nebo immediate)
 - indexovaná - báze + offset
 - * autoinkrementace/autodekrementace

3.1 Střadačová (accumulator)

- implicitním operandem ALU je vždy střadač
- byl populární v 50. a 70. letech, protože HW byl drahý a paměti rychlejší než CPU
- výhody
 - jednoduchý HW
 - minimální stav procesoru => rychlé přepínání kontextu
 - krátké instrukce (záleží na type daného operátoru)
 - jednoduché dekódování instrukcí
- nevýhody
 - častá komunikace s pamětí
 - omezený paralelismus mezi instrukcemi

3.2 Zásobníková (stack)

- využívání “HW zásobníku” při vykonávání programu
- např. instrukce ADD vezme 2 nejvyšší hodnoty na zásobníku a do vrchní uloží jejich součet
- tento typ byl využit např. u x87 FPU (floating point unit)
- výhody:
 - jednoduchá a efektivní adresace operandů
 - krátké instrukce
 - vysoká hustota kódu (tzn. krátké programy)
 - jednoduché dekódování instrukcí
 - snadné napsání překladače (tedy bez optimalizací)
- nevýhody:
 - nelze náhodně přistupovat k lokálním datům
 - zásobník je sekvenční (omezuje paralelismus)
 - těžké omezit přístupy do paměti

3.3 Registrová (GPR - General Purpose Registers)

- dnes nejrozšířenější
- RISC a CISC
- výhody:
 - registry jsou rychlejší než paměť (dokonce i než cache)
 - lze k nim přistupovat náhodně
 - mohou obsahovat mezivýsledky a lokální proměnné
 - méně častý přístup do paměti => potenciální možnost zrychlení
- nevýhody:
 - registrů je omezený počet
 - složitější překladač (např. které hodnoty nechat v registrech...)
 - delší přepínání kontextu
 - registry nemohou obsahovat složitější datové struktury
 - k objektům v registrech nejde přistupovat přes ukazatele

4 Paměťový subsystém počítače

TODO???

4.1 Paměťová hierarchie

1. registry
2. caches - extrémně rychlé, drahé, kapacitou menší, umístěné co nejblíže k procesoru
 - primární cache
 - sekundární cache
3. hlavní paměť - rychlé, levnější, větší (např. paměť RAM)
4. vnější paměť - pomalé, obrovská kapacita, odkládání (např. pevný disk)

4.2 Cache

- řeší nízkou rychlost hlavní paměti
- většinou ve více vrstvách (L1, L2, ...)
- nižší vrstvy jsou menší rychlejší a dražší
- často jsou využívány asociativní paměti
- čtení:
 - **cache hit** - data jsou v cache nalezena
 - * **hit rate** - poměr *cache hit* a počet všech dotazů
 - * **hit time** - doba nalezení údajů v cache a předání procesoru
 - **cache miss** - výpadek cache (je třeba načíst z nižší úrovně)
 - * **miss rate** - četnost výpadků cache = $1 - \text{hit_rate}$
 - * **miss penalty** - doba potřebná k získání z nižší paměti
- zápis:
 - pokud není v cache jde rovnou do paměti
 - **write through** - nová hodnota se zapíše do cache i do hlavní paměti
 - **write back** - zapíše se do paměti pouze když by měla být z cache vyřazena
- více stupňů asociativity - více míst kam uložit paměť se stejným klíčem (použití LRU při kolizích pro vyhození)

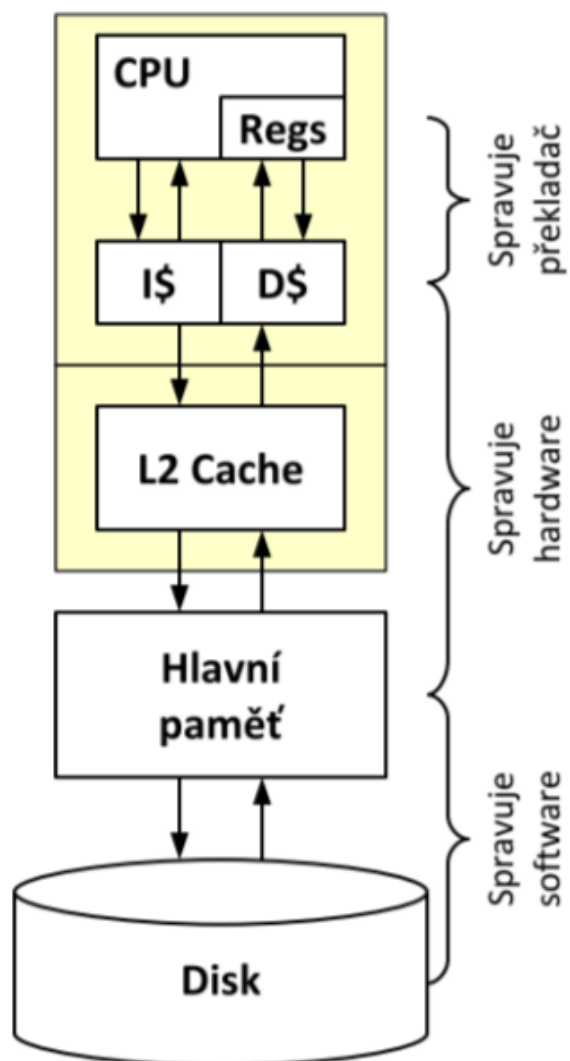

Figure 2: Paměťová hierarchie